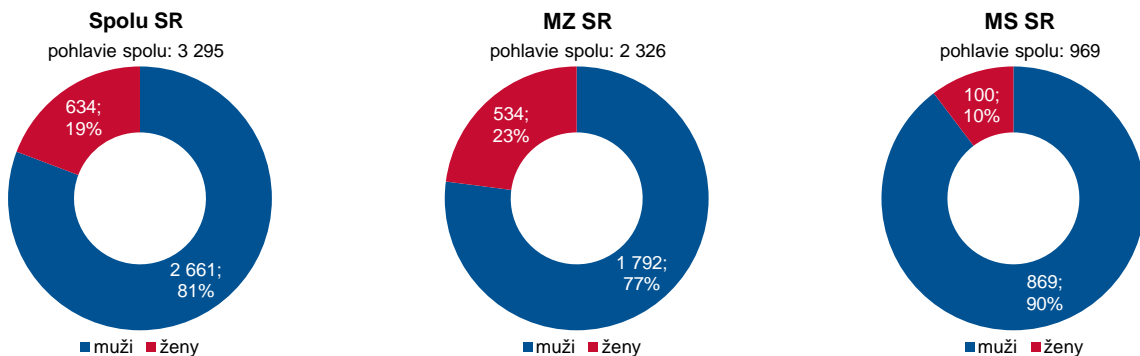

DROGOVÁ ZÁVISLOSŤ – LIEČBA UŽÍVATEĽA DROG V SLOVENSKEJ REPUBLIKE 2019

Údaje prezentované v predkladanej správe ako aj publikačných tabuľkových výstupoch sú výsledkom štatistického zisťovania Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré sa realizuje prostredníctvom **Hlásenia o užívatel'ovi drog liečenom zo závislosti** – ZS (MZ SR) 4-12. Hlásenie vyplňajú a predkladajú liečebné zariadenia poskytujúce medicínsku liečbu užívatel'om drog prostredníctvom svojich útvarov s odborným zameraním psychiatria, medicína drogových závislostí, detská psychiatria a útvarov všeobecného lekárstva (vrátane zdravotníckych zariadení Ministerstva spravodlivosti). Zber a spracovanie údajov vykonáva Národné centrum zdravotníckych informácií.

Na základe spracovania a analýz dát hodnotíme, že v roku 2019 na Slovensku **podstúpilo liečbu pre užívanie drog 3 295 osôb**, čo predstavuje **60,4 osoby na 100 000 obyvateľov**. Z počtu všetkých pacientov bolo **70,6 % pacientov liečených** v zdravotníckych zariadeniach rezortu zdravotníctva (**rezort MZ SR**) a **29,4 %** v nemocniciach pre obvinených a odsúdených a ústavoch na výkon trestu odňatia slobody (**rezort MS SR**) (G 1). **Muži** tvorili až **80,8 %** zo všetkých pacientov (v počte 2 661) a **ženy 19,2 %** (634). V skupine liečených v rezorte **MZ SR** bol podiel **mužov 77,0 %** (1 792) a podiel **žien 23,0 %** (534). V skupine liečených v rezorte **MS SR** bola **prevaha mužov ešte výraznejšia** a to s podielom 89,7 % (869) a ženy tu boli zastúpené len 10,3 % (100).

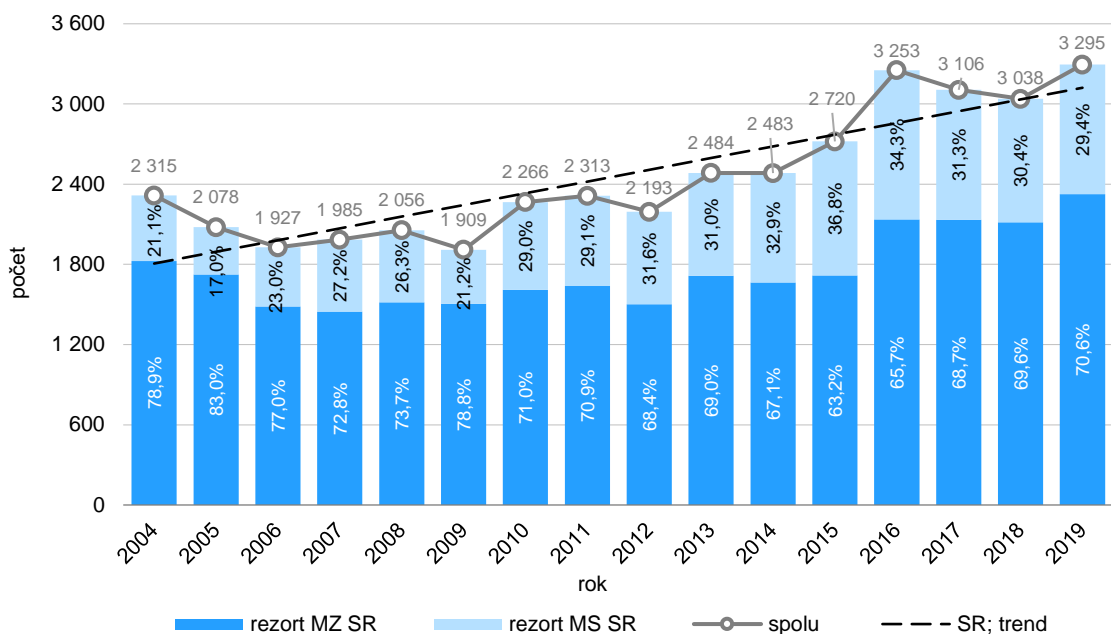
G 1 Liečenie užívatelia drog podľa pohlavia a rezortu liečebného zariadenia

V [publikačných tabuľkových výstupoch](#) (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 14 (hárok T19).

Počet liečených užívatel'ov drog mal v sledovanom období rokov 2004 – 2019 **rastúci trend** (G 2). V roku 2019 sa liečilo z drogovej závislosti o 42,3 % osôb viac ako v roku 2004. Nárast sa týkal viac mužov (o 45,2 %) ako žien (o 31,5 %). Zatiaľ čo **počet užívatel'ov drog liečených** v zdravotníckych zariadeniach spadajúcich do správy **MZ SR bol v roku 2019 o 27,4 % vyšší ako v roku 2004**, tak počet liečených v zariadeniach spravovaných **MS SR sa takto zvýšil až o 98,2 %**.

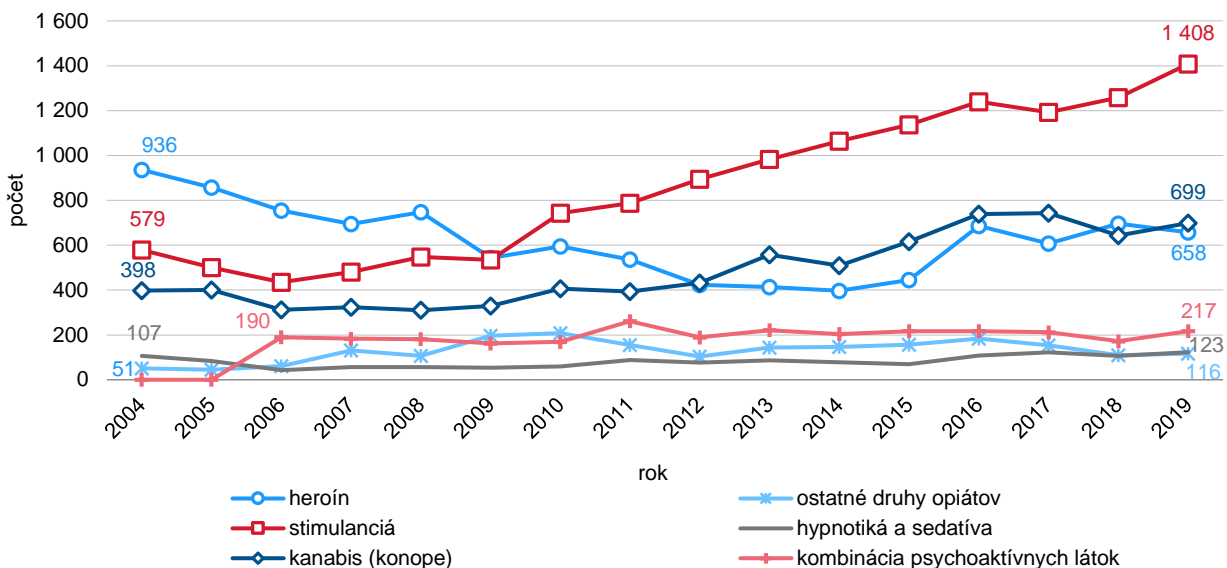
G 2 Liečenie užívateľa drog podľa rezortu liečebného zariadenia za roky 2004 – 2019

V [publikačných tabuľkových výstupoch](#) (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 1 (hárok G1_3).

V zdravotníckych zariadeniach **sa najčastejšie liečili užívatelia stimulačných látok** ako primárnej drogy (G 3). Užívatelia stimulačných drog predstavovali, zo všetkých liečených (3 295), **podiel 42,7 %** – čo bolo 1 408 osôb a z nich väčšina (1 358 osôb) užívala pervitín. Liečba užívateľov stimulancií je na vzostupe od roku 2009 (G 3). **Užívatelia opiátov predstavovali 23,5 %** (774 osôb, z nich 658 užívalo heroín). Počet liečených užívateľov heroínu zaznamenal v rokoch 2004 – 2014 klesajúci trend, ale v posledných rokoch opäť stúpol (G 3). **Užívatelia drog zo skupiny kanabis tvorili 21,2 %** (699 osôb, z nich 677 užívalo vňať konope, t. j. marihuanu). **Menej početnými** v protidrogovej liečbe **boli užívatelia kombinácie psychoaktívnych látok 6,6 %** (217), **hypnotík a sedatív 3,7 %** (123), **kokaínu 1,3 %** (44) a veľmi malá časť liečených (0,8 % t. j. 25) bola závislá na prchavých látkach a 0,2 % (5) na halucinogénoch.

G 3 Liečenie užívateľa drog podľa vybraných skupín užívanej primárnej drogy za roky 2004 –2019

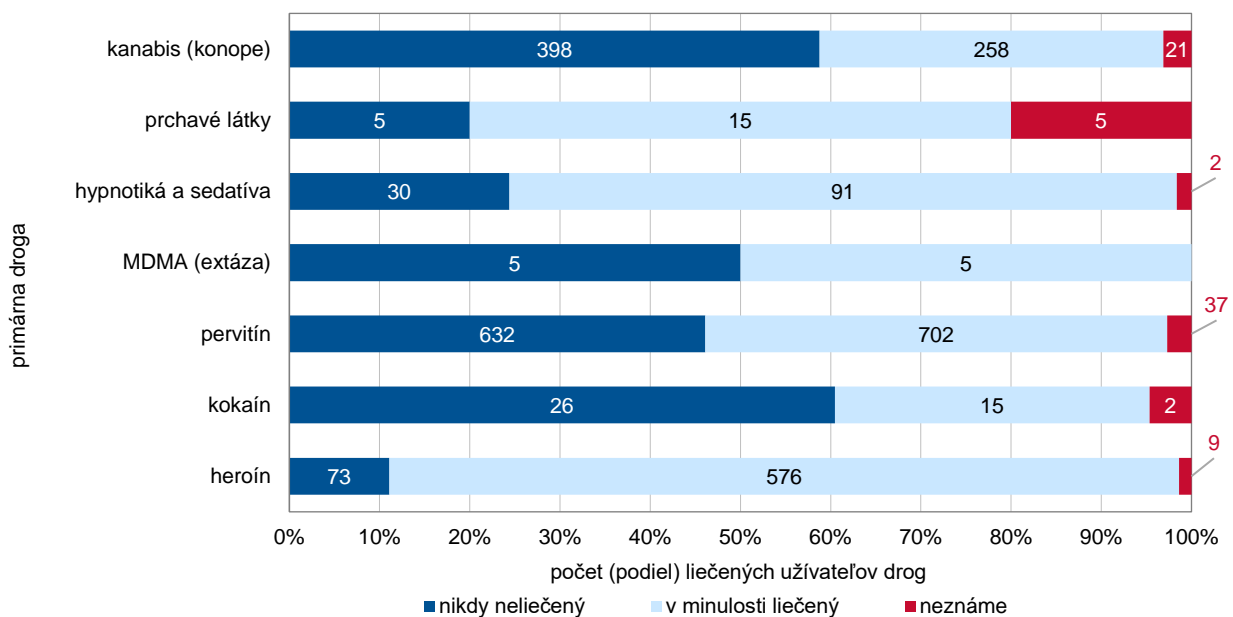
V [publikačných tabuľkových výstupoch](#) (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 2 (hárok G1_3).

Štruktúra liečených užívateľov drog podľa primárnej drogy **bola mierne odlišná** v zariadeniach rezortu **MZ SR** (stimulanciá 36,7 %, opiáty 27,3 %, kanabis (konope) 19,2 %, kombinácia psychoaktívnych látok 9,3 %, hypnotiká a sedatíva 5,1 %, ostatné skupiny drog 2,5 %) **oproti liečeným** v zariadeniach rezortu **MS SR** (stimulanciá 57,3 %, kanabis (konope) 26,1 %, opiáty 14,4 %, ostatné skupiny drog 2,2 %). Viac k tejto téme v [publikačných tabuľkových výstupoch](#) na hárku T 21 a T 27.

Z celkového počtu 3 295 drogovu závislých, viac ako polovica, resp. **1 906 drogovu závislých bola už v minulosti liečená**. Zvyšných **1 287 liečených sa v danom roku liečilo po prvý krát v živote**, resp. dovtedy neboli nikdy liečení, a v prípade **102 osôb frekvencia liečenia nebola známa**. Frekvenciu liečenia sme sledovali aj v závislosti od toho, od akej primárnej drogy liečená osoba odvykala (G 4). V skupine **drogovu závislých od heroínu sa 87,5 %** (v počte 576 z ich celkového počtu 658) **liečilo už v minulosti**, čo v porovnaní s ostatnými skupinami predstavovalo **najvyšší podiel liečených opakovane**. **Druhý najvyšší podiel (74 %; v počet 91 z 123) liečených opakovane** predstavovali **užívatelia hypnotík a sedatív (G 4)**.

Prvé liečby **prevládali pri užívateľoch kokaínu** (60,5 %; v počte 26 z 43 liečených osôb) **a pri užívateľoch kanabisu – konope** (58,8 %; v počte 398 z 677 liečených osôb). Rozšírené údaje o drogovu závislých podľa užívanej drogy a frekvencie liečenia uvádzame v [publikačných tabuľkových výstupoch](#) na hárku T 17.

G 4 Liečenie užívateľa vybraných drog podľa predchádzajúcej liečby

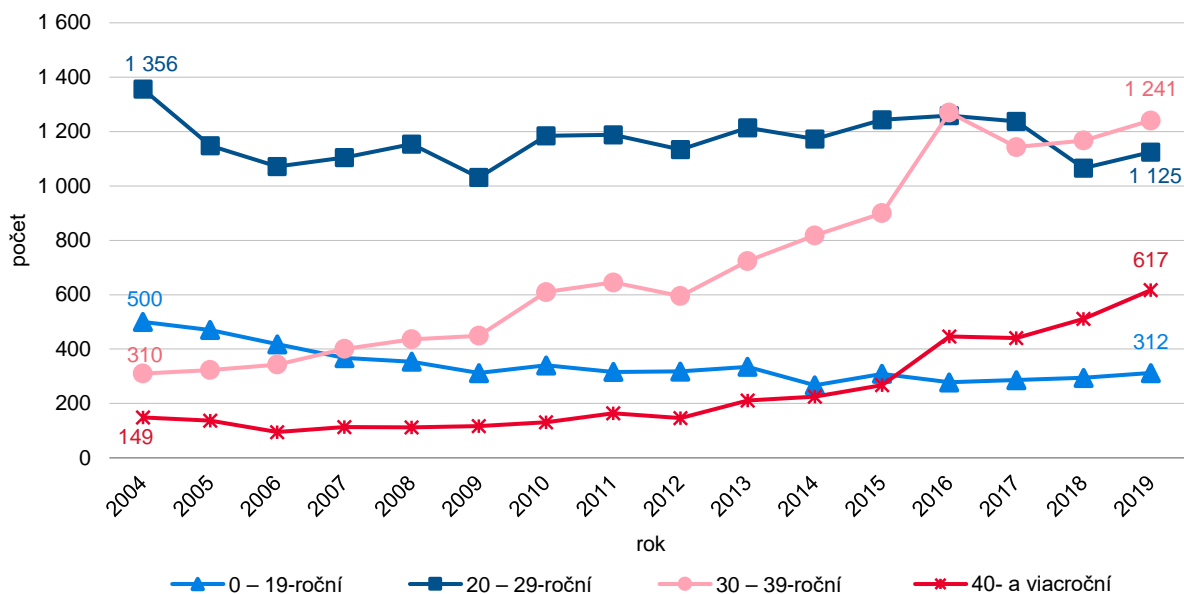

V [publikačných tabuľkových výstupoch](#) (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 13 (hárak T17).

Z hľadiska veku liečených užívateľov drog boli **najpočetnejšími skupinami pacienti vo veku 30 – 39 rokov** (1 241 osôb) a **20 – 29 rokov** (1 125 osôb).

Za sledované obdobie rokov 2004 – 2019, **počet 30 – 39-ročných liečených vzrástol 4-násobne** (G 5). Podobne sa zvýšil sa aj počet pacientov vo veku **40 a viac rokov (4,1-násobne)** (G 5). Naopak počet liečených z vekovej skupiny **0 – 19-ročných** v tomto dlhodobom horizonte **mierne klesá** a z vekovej skupiny **20 – 29-ročných stagnuje**, a teda ich počet sa v sledovanom období veľmi nemenil (G 5).

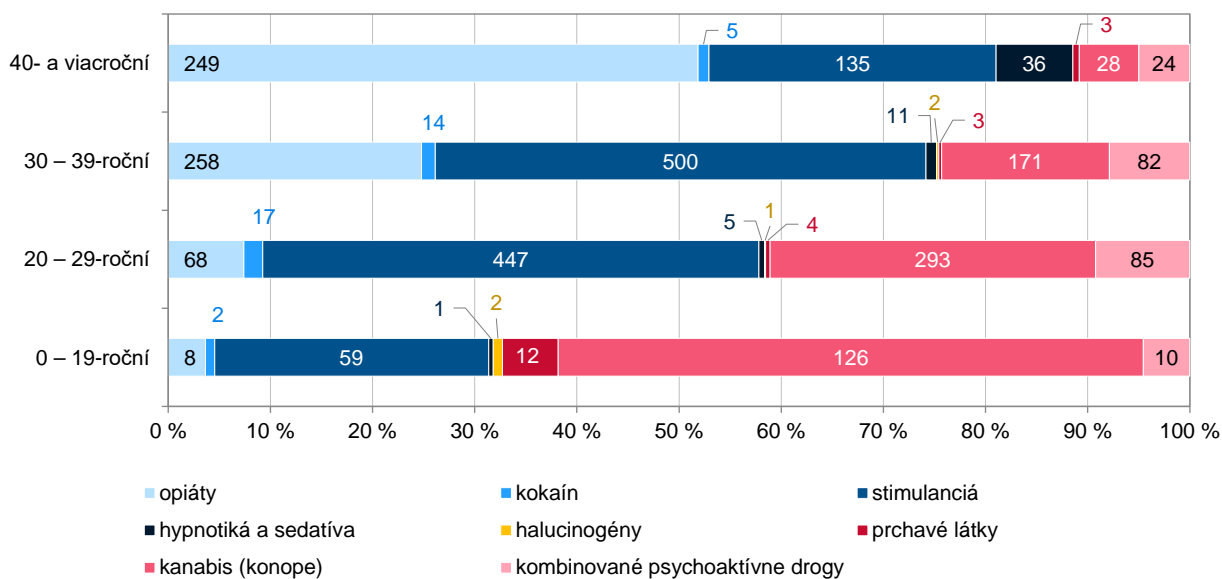
G 5 Liečenie užívateľa drog podľa vekových skupín za roky 2004 – 2019

V [publikačných tabuľkových výstupoch](#) (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 4 (hárok T2).

Druh užívanej primárnej drogy je mierne odlišný v skupine mužov a žien a tiež v závislosti od veku (G 6 a G 7). Drogovo závislí **muži do 19 rokov sa liečili predovšetkým z užívania kanabisu** (konope) (57,3 %; v počte 126 zo všetkých 220 liečených mužov do 19 rokov) **a stimulancií** (26,8 %, v počte 59). U **20 – 29-ročných** (48,6 %; v počte 447 zo všetkých 920 liečených mužov vo veku 20 – 29 rokov) a **30 – 39-ročných** mužov (48,0 %; v počte 500 zo všetkých 1 041 liečených mužov vo veku 30 – 39 rokov) **prevládalo odvykanie od užívania stimulancií**. U **40- a viacročných** mužov **dominovala liečba zo závislosti na opiátoch** (51,9 %; v počte 249 zo všetkých 480 liečených mužov vo veku 40 a viac).

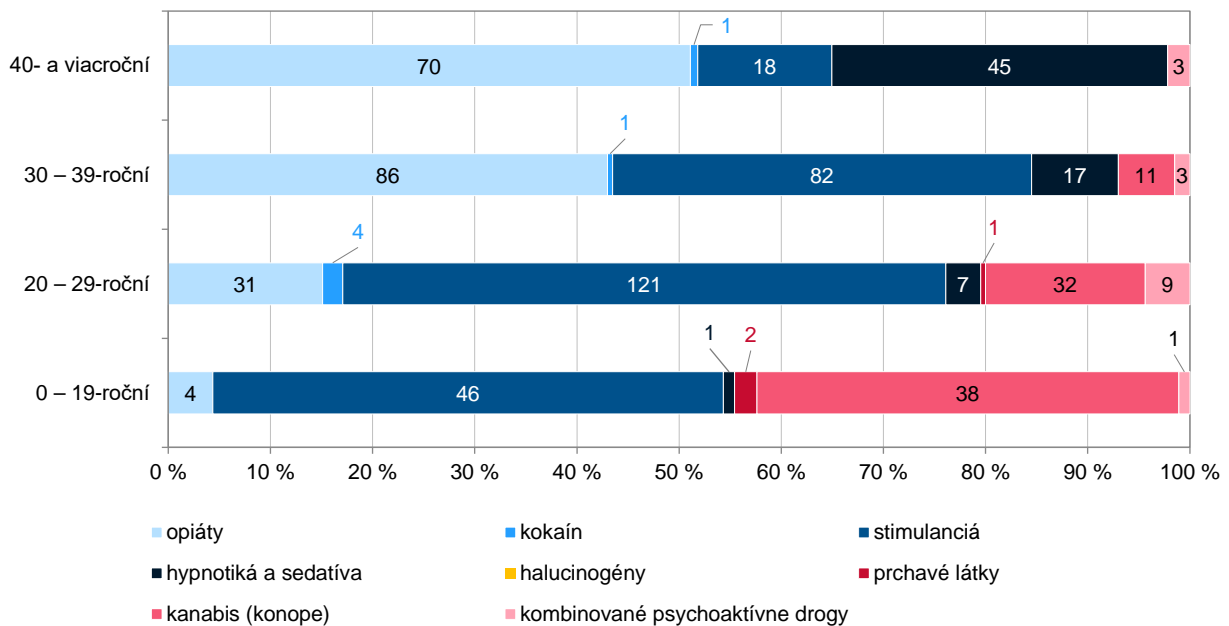
G 6 Počet a štruktúra liečených užívateľov primárnej drogy podľa vekovej skupiny – muži

V [publikačných tabuľkových výstupoch](#) (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 6 (hárok G 6_7).

U mladých žien do 19 rokov prevládala liečba užívateľiek stimulancií (50,0 %; v počte 46 zo všetkých 92 liečených žien v veku do 19 rokov) a kanabisu (konope) (41,3 %; v počte 38). Rovnako aj u 20 – 29-ročných žien prevládalo odvykanie od stimulancií, avšak s vyšším podielom a to až 59,0 % (v počte 121 zo všetkých 205 liečených žien vo veku 20 – 29 rokov) a liečba z užívania konope už tvorila len 15,6 % (v počte 32 liečených žien). Drogovo závislé 30 – 39-ročné (43,0 %; v počte 86 zo všetkých 200 liečených žien vo veku 30 – 39 rokov) a 40- a viacročné (51,1 %; v počte 70 zo všetkých 137 liečených žien vo veku 40 a viac) ženy sa liečili hlavne z užívania opiátov. Kým u 30 – 39-ročných boli ďalšou početnou skupinou užívateľky stimulancií (41,0 %; v počte 82 liečených žien), tak u 40-a viacročných nasledovali užívateľky hypnotík a sedatív (32,8 %; v počte 45 liečených žien).

G 7 Počet a štruktúra liečených užívateľov primárnej drogy podľa vekovej skupiny – ženy

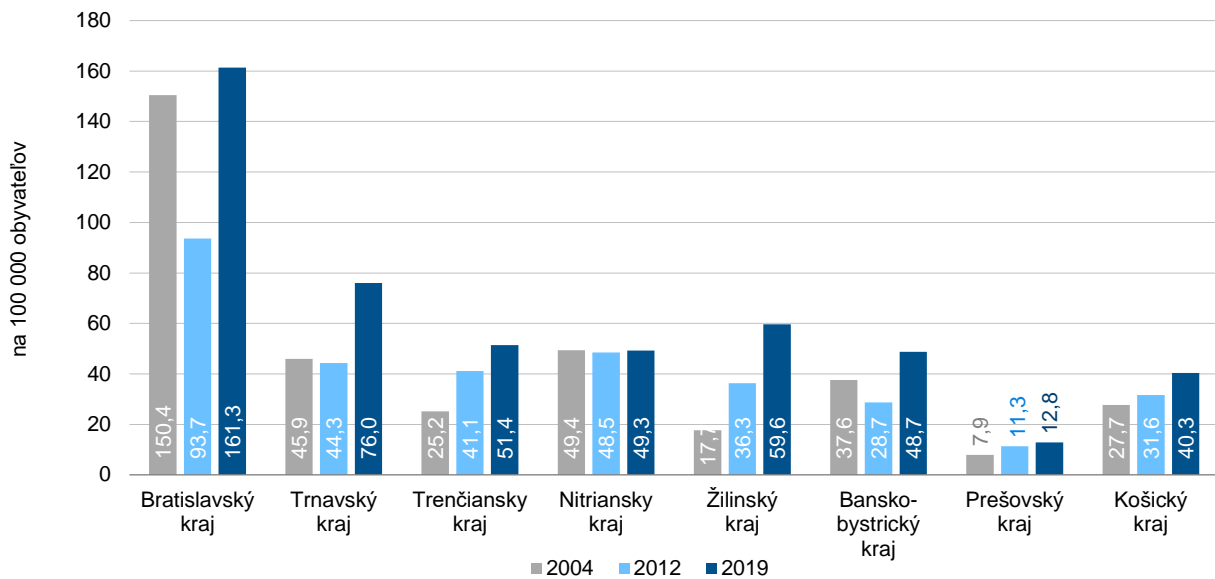
V [publikačných tabuľkových výstupoch](#) (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 7 (hárak G 6_7).

Najnižší priemerný vek (23,8 rokov) mali **užívatelia halucinogénov** a **najvyšší** (46,2 rokov) **užívatelia hypnotík a sedatív**. Zo závislosti na marihuane sa liečili priemerne **26,0-roční pacienti**, na **prchavých látkach 23,1-roční**, na **pervitíne 30,3-roční**, na **kokaíne 29,6-roční** a **heroíne 38,1-roční** pacienti. Ešte podrobnejšie informácie uvádzame v [publikačných tabuľkových výstupoch](#) na hárku T 9.

Pri porovnaní počtu liečených pacientov podľa kraja trvalého bydliska hodnotíme, že **najvyšší počet pacientov pochádzal z Bratislavského kraja** (161,3 na 100 000 obyvateľov daného kraja) (G 8). S väčším rozdielom **nasledovali počty pacientov z Trnavského** (76,0 na 100 000) **a Žilinského kraja** (59,9 na 100 000). **Najmenej liečených pochádzalo z Prešovského kraja** (12,8 na 100 000) (G 8). Z celonárodného hľadiska bola **väčšina pacientov závislá od stimulancií** (v počte 1 408), čo sa prejavilo aj na úrovni kraja trvalého bydliska liečených osôb. To znamená, že okrem pacientov **z Bratislavského kraja**, kde **prevládali užívatelia heroínu**, sa pacienti **z ostatných krajov liečili predovšetkým zo závislosti na stimulačných látkach**.

Aj pri **pohľade zvlášť na skupinu liečených v rezorte MZ SR** a **zvlášť na liečených v rezorte MS SR**, zostáva **najpočetnejším krajom trvalého bydliska pacientov Bratislavský kraj** a **najmenej početným Prešovský kraj** v oboch skupinách.

G 8 Počet liečených užívateľov drog podľa trvalého bydliska v rokoch 2004, 2012 a 2019

V [publikačných tabuľkových výstupoch](#) (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 5 (hárok T4).

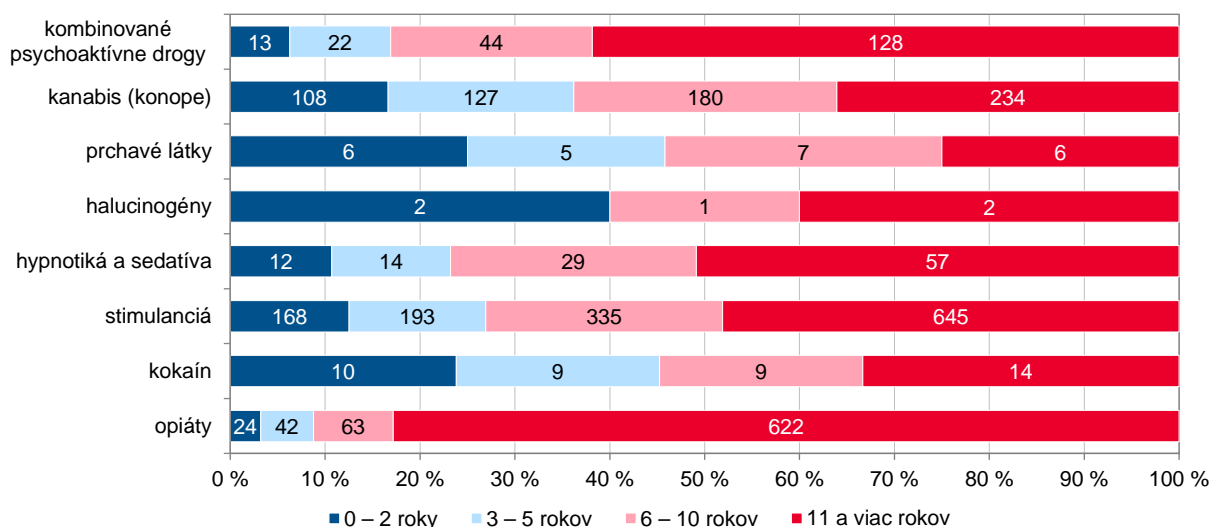
Najčastejším spôsobom podávania primárnej drogy bolo fajčenie (36,4 %; v počte 1 200 liečených zo všetkých 3 295), za ktorým nasledovalo injekčné podanie (27,2 %; v počte 897 liečených) a šnupanie (23,9 %; v počte 786 liečených).

Fajčenie je všeobecný spôsob užívania **konopnej vňate – marihuany** (96,9 % užívateľov marihuany). **Heroín** bol v 74,5 % prípadoch **podávaný injekčne** a v 12,2 % prípadoch **fajčením**. **Kokaín** bol v 74,4 % prípadoch užívaný **šnupaním**. Pri **pervitíne prevládalo užívanie šnupaním** (45,4 %), často však aj **injekčne** (25,4 %) a **fajčením** (22,6 %). Ucelený pohľad na spôsob užívania drog uvádzame v [publikačných tabuľkových výstupoch](#) hárku T 12.

Hodnotili sme početnosť drogovo závislých aj z hľadiska sociálno-ekonomických ukazovateľov. **Podľa pracovného stavu** boli zo závislosti liečení **predovšetkým nezamestnaní a závislí od inej osoby** (46,0 %), podľa **rodinného stavu** to boli **slobodní** (83,2 %) a **podľa spôsobu života žijúci** s pôvodnou rodinou, t. j. **s rodičmi** a pod. (47,7 %). **Podľa vzdelania** išlo hlavne o **mužov so základným ukončeným vzdelaním** (34,7 %; v počte 923 zo všetkých 2 661 liečených mužov) alebo **aj so stredným vzdelaním bez maturity** (34,6 %; v počte 920). V prípade **žien** išlo najmä o pacientky **so základným ukončeným vzdelaním** (36,3 %; v počte 230 zo všetkých 643 liečených žien). Grafický sumár sociálno-ekonomických ukazovateľov uvádzame v [publikačných tabuľkových výstupoch](#) hárku G9_12.

Najčastejšie (51,8 %; v počte 1 708 zo všetkých 3 295) sa z drogovej závislosti **liečili** osoby, ktoré **užívali drogy 11 a viac rokov** (G 9). V tejto skupine dlhodobo drogovo závislých **prevažovali 31 – 33-roční pacienti**. Viac k tejto téme uvádzame v [publikačných tabuľkových výstupoch](#) hárku T 10 a T 11.

G 9 Počet a štruktúra liečených užívateľov drog podľa dĺžky pravidelného užívania primárnej drogy

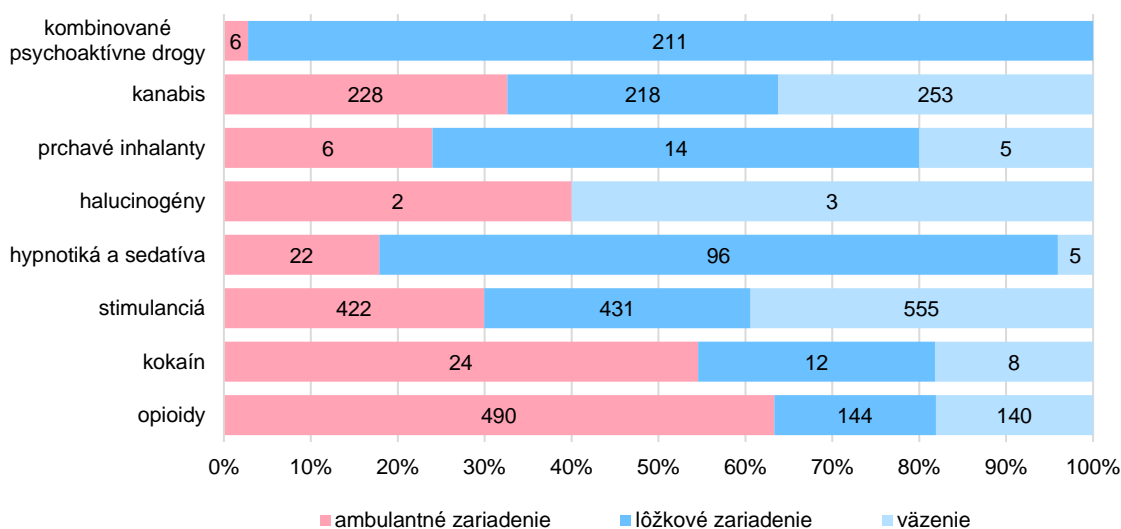
Poznámka: Do počtu nie sú zahrnutí pacienti, u ktorých nebola zistená doba pravidelného užívania drog.

V [publikačných tabuľkových výstupoch](#) (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 8 (hárok T10).

Indikátor Dopyt po liečbe v súvislosti s užívaním drog (metodika EMCDDA)

Medzinárodný indikátor – Dopyt po liečbe – sleduje liečených užívateľov drog podľa **typu liečebného zariadenia**. Zo všetkých pacientov (v počte 3 295) bolo **36,4 %** (v počte 1 200) **liečených ambulantne** (rezort MZ SR), **34,2 %** (v počte 1 126) **v lôžkovom liečebnom zariadení** (rezort MZ SR) a **29,4 %** (v počte 969) **vo väzení** (rezort MS SR). Z našich štatistík vyplýva, že kým pri **liečbe závislosti na opioidoch** (63,3 %; v počte 490 z 774) a **kokaíne** (54,5 %; t. j. 24 z 44) **prevažovalo liečenie v ambulantnom zariadení**, tak závislí na **kombinovaných psychoaktívnych drogách** (97,2 %; t. j. 211 z 217) ako aj **hypnotikách a sedatívach** (78 %; v počte 96 zo 123) alebo **prchavých inhalantoch** (56 %; v počte 14 z 25) už potrebovali **prevažne starostlivosť v lôžkovom zariadení** (G 10). **Užívatelia stimulancií** (39,4 %, t. j. 555 z 1 408) a **kanabisu** (36,2 %, t. j. 253 zo 699) **sa liečili najmä vo väzení** (G 10).

G 10 Počet a štruktúra liečených užívateľov drog podľa primárnej drogy a typu liečebného zariadenia

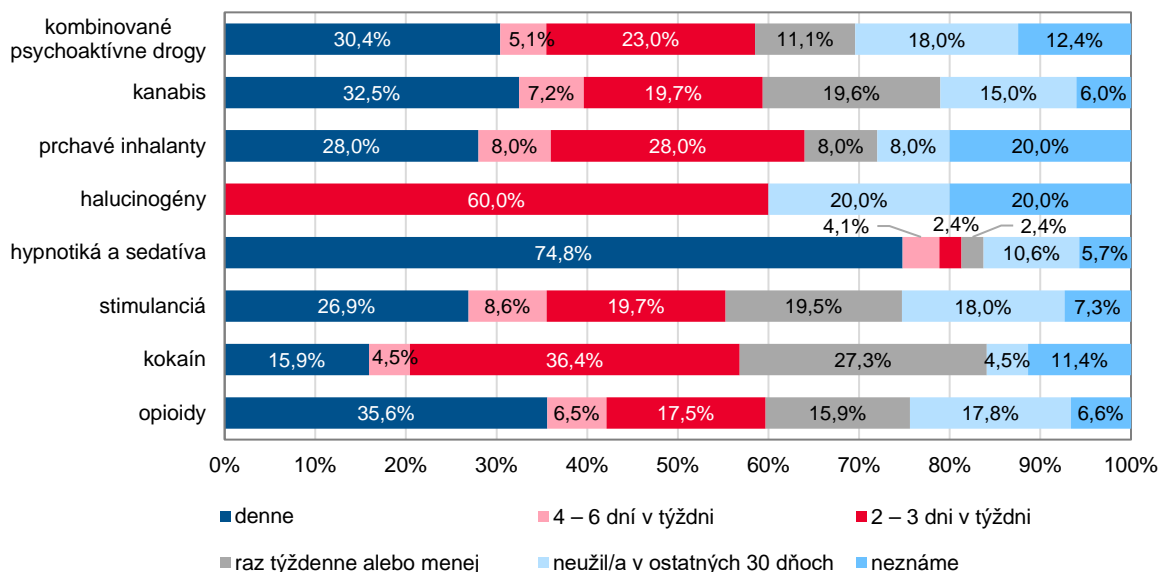
V [publikačných tabuľkových výstupoch](#) (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 15 (hárok T32.1).

Až 38,0 % (v počte 1 251 zo všetkých 3 595) drogovo závislých **vyhľadalo liečbu z vlastnej iniciatívy alebo iniciatívy rodiny a priateľov**. **Súdom alebo políciou** bola liečba **nariadená 27,3 %** (v počte 900) **drogovo závislým**.

Vzhľadom na **frekvenciu užívania primárnej drogy** bola **najčastejšie** (35,6 %; v počte 1 173 zo všetkých 3 295 liečených) **podávaná denne**. Časť liečených 6,5 % (v počte 215) uviedlo užívanie 4 – 6 dní v týždni, 17,5 % (v počte 578) 2 – 3 dni v týždni, 15,9 % (v počte 525) raz týždenne alebo menej a 17,8 % (v počte 586) liečených neuzilo drogu v posledných 30 dňoch. Graf 11 poskytuje prehľad o frekvencii užívania konkrétnej skupiny drog.

G 11 Štruktúra liečených užívateľov drog podľa frekvencie užívania primárnej drogy

V [publikačných tabuľkových výstupoch](#) (xls, ods) je tento graf uvedený pod označením G 16 (hárok T37.1).

Zo zisťovania použitia injekčnej striekačky vo vzťahu ku všetkým, primárnym aj sekundárnym drogám vyplynulo, že **53,4 %** (v počte 1 760 zo všetkých 3 295) **liečených nikdy neuzilo drogu injekčne** a 23,1 % (v počte 761) ju injekčne užíva a 2,4 % (v počte 80) užílo drogu injekčne v posledných 12 mesiacoch.

Okrem primárnej drogy užívalo aj sekundárnu 1 968 pacientov, z nich 217 užívalo kombináciu viacerých psychoaktívnych látok, z ktorých nie je možné určiť primárnu drogu. Určenie primárnej a sekundárnej drogy závisí od frekvencie užívania drogy a nie od toho, s ktorou drogou užívateľ začal. Za sekundárnu drogu sa pritom nepovažuje nepravidelné užitie malého množstva iných látok. **Najčastejšou sekundárnou drogou bola v roku 2019 konopná vňať – marihuana** (773 liečených užívateľov), pervitín (644 liečených užívateľov) a alkohol (205 liečených užívateľov).

Podrobnejšie údaje k tejto téme sú obsiahnuté v publikačných tabuľkových výstupoch zverejnených na http://www.nczisk.sk/Statisticke_vystupy/Tematicke_statisticke_vystupy.